

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2020-735491259
DOS-2018-0008917

Bijlagen
-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Reactie op het Accountantsverslag 2019

Geachte Statenleden

Met genoegen hebben wij kennisgenomen van het voornemen van de accountant om bij de jaarrekening 2019 van de Provincie Zuid-Holland een goedkeurende controleverklaring af te geven, zowel ten aanzien van het getrouwe beeld als ook van de rechtmatigheid.

De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de door de accountant uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn opgenomen in het accountantsverslag 2019, waarin deze bevindingen duidelijk en constructief worden geformuleerd. Dit verslag wordt u separaat toegezonden door de accountant.

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste controlebevindingen zoals deze zijn genoemd in de bestuurlijke samenvatting van het accountantsverslag en verder zijn uitgewerkt in de daarop volgende hoofdstukken. Waar nodig treft u ook onze reactie aan.

1. COVID-19

Samen met de accountant constateren wij dat de huidige ontwikkelingen met betrekking tot COVID-19 niet hebben geleid tot ernstige vertragingen in de accountantscontrole van de provinciale jaarrekening 2019. Dit is een compliment waard voor alle betrokkenen. Voor de jaarrekening 2019 heeft deze crisis geen gevolgen. Wat de gevolgen zijn voor 2020 en verder is nu nog niet bekend. Wij zullen de ontwikkelingen op de voet volgen om tijdig en adequaat te kunnen reageren op de mogelijke gevolgen van de COVID-19 crisis.

2. Een goedkeurend oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid

De accountant meldt dat hij een controleverklaring bij de provinciale jaarrekening 2019 zal afgeven met een goedkeurend oordeel op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid, onder voorbehoud van goedkeuring van deze jaarrekening door Provinciale Staten.

3. Financiële positie

Al enkele jaren (vanaf 2017) is er extra aandacht voor het voorspellend vermogen ('versnellen, voorspellen en vertellen'). De inspanningen van de afgelopen jaren werpen hun vruchten in

toenemende mate af. Ook dit jaar is het voorspellend vermogen verbeterd. Realisatie en begroting komen steeds dichterbij elkaar te liggen. Verdere verbetering van het voorspellend vermogen is ingebed in de reguliere werkwijze en blijft daarmee ook voor de komende jaren een aandachtspunt.

De accountant geeft aan dat de relatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit is gestegen naar 24 en dat de weerstandscapaciteit, met een omvang van € 592 mln, ruim voldoende is om de geïdentificeerde risico's van € 25,1 mln af te dekken. Deze cijfers vragen wat ons betreft om een nadere duiding. Enerzijds is het totaal aan risico's groter, maar worden voor het weerstandsvermogen alleen de netto strategische risico's geïdentificeerd; de overige risico's worden in projecten en programma's afgedekt. Anderzijds bestaat de weerstandscapaciteit voor een groot deel uit bestuurlijk bekleemde reserves en inzet daarvan vergt een politiek besluit. Een analyse en heroverweging van de huidige berekeningsmethodiek van het weerstandsvermogen maakt onderdeel uit van de ontwikkeling van het beleid rondom risicomanagement naar een meer integraal risicomanagement.

4. Interne beheersing

Deloitte constateert dat er in 2019 geen significante tekortkomingen zijn geïdentificeerd in de interne beheersing van de Provincie. Wel merkt de accountant op dat hij, bij de uitvoering van zijn controle, niet volledig kan steunen op de IT-omgeving van de provincie. Zijn aanbeveling om met behulp van een stappenplan te komen tot een IT-omgeving waar volledig op gesteund kan worden is door ons opgepakt, bijvoorbeeld door de uitvoering van het project Identity & Access Management (IAM). De uitkomsten van dit project worden gefaseerd doorgevoerd en zullen naar verwachting in 2020 volledig zijn geïmplementeerd.

5. Kwaliteit verslaggeving

De accountant geeft aan tijdens zijn controle te hebben vastgesteld dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen voldoen aan de vereisten. Wij zijn blij met deze conclusie en de kwaliteit van de verslaggeving blijft voortdurend onze aandacht houden.

6. Speerpunten Provinciale Staten

a. Verbonden Partijen

De accountant noemt een aantal ontwikkelingen met betrekking tot de deelneming van de Provincie in de verbonden partijen. Zo is gesignaleerd dat prestaties van een aantal ondernemingen waarin vanuit Energiq wordt geparticipeerd achterblijven bij de verwachtingen. De aanbeveling om deze ontwikkelingen aan de hand van de jaarrekening van de Houdstermaatschappij Zuid - Holland kritisch te volgen wordt in 2020 uitgevoerd.

Parallel zal afstemming met het management van Houdstermaatschappij Zuid - Holland plaatsvinden over de inschatting van de waardeontwikkeling voor de komende jaren van de participaties van Energiq alsmede ook van Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland. Dit in verband met de eventuele doorwerking van de huidige Corona-crisis op participaties van Energiq en de (mogelijke) investeringsbesluiten die in 2020 worden verwacht bij Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland. Overeenkomstig het voorgaande zal in de eerste helft van 2020 ook met Innovation

Quarter, Grondbank Zuidplas, ROM-D, Proav, BNG en NWB worden afgestemd over de waardeontwikkeling van de totale portefeuille in de komende jaren.

Met betrekking tot Warmtebedrijf zal naar verwachting medio 2020 meer duidelijkheid komen over de rol en positie binnen de beoogde warmterotonde Zuid-Holland. Daarover zullen Provinciale Staten periodiek worden geïnformeerd, inclusief de financiële gevolgen voor de Provincie Zuid - Holland.

b. Monitoring risico's

De accountant adviseert in de P&C documenten een meer integraal inzicht te geven in de risico's die de provincie loopt. De wijze waarop wij dit gaan vormgeven maakt onderdeel uit van de herziening van de beleidsnota 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' in 2020 waarover wij reeds in gesprek zijn met een werkgroep van Provinciale Staten.

c. Pensioenvoorziening

De pensioenvoorziening wordt vanaf 2019 berekend met een rekenrente van 0%. Ook zonder wijziging van de berekeningssystematiek zou de rekenrente eind 2019 de 0% benaderen. Door deze wijziging worden toekomstige fluctuaties op basis van renteschommelingen voorkomen.

d. Fonds Nazorg

De accountant vraagt in het bijzonder aandacht voor de mogelijke gevolgen van COVID-19 voor het Fonds Nazorg. De uitbraak van COVID-19 eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden, waaronder een enorme daling in de aandelenmarkt. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. Achterlopende beleggingsresultaten kunnen worden gedekt door het eigen vermogen van het Fonds. Bij onvoldoende rendement voor de open stortplaatsen geldt in algemene zin dat deze gedekt worden door de stortplaatsexploitanten.

7. Frauderisicoanalyse en Jaarverslag Integriteit

Met betrekking tot de frauderisicoanalyse doet Deloitte de aanbeveling deze te verankeren in de P&C-cyclus, periodiek te actualiseren en te betrekken in de interne controles. Eind 2019/begin 2020 is een begin gemaakt met het inrichten van een periodieke fraudeanalyse. Hierbij is gebleken dat een aantal onderdelen van een dergelijke analyse onderdeel uitmaakt van de reguliere verbijzonderde interne controles. Daarnaast werd duidelijk dat verschillende onderdelen van de organisatie activiteiten verrichten die (in)direct gerelateerd moeten worden aan deze frauderisicoanalyse. Onderlinge afstemming van deze activiteiten is noodzakelijk om te komen tot een integrale aanpak en een efficiënte en effectieve uitvoering van deze analyse mogelijk te maken. Deze afstemming vindt in het tweede kwartaal van 2020 plaats. Daarnaast ligt er een duidelijke relatie tussen de frauderisicoanalyse en het ook door de accountant genoemd Jaarverslag integriteit. Deze nieuwe ontwikkeling, die met ingang van 2020 inwerking treedt, en de bijbehorende verplichting van het opstellen van een Jaarverslag Integriteit herkennen wij. Op dit moment wordt gewerkt aan de vormgeving van het Jaarverslag Integriteit 2020. De mogelijke (controle)activiteiten die deze nieuwe ontwikkeling met zich meebrengt, zullen wij ook betrekken bij het bepalen van de eerdergenoemde integrale aanpak. Dit zal in nauw overleg met de accountant plaatsvinden.

8. Investerings

Met betrekking tot dit onderwerp refereert de accountant aan aanbevelingen die zijn gedaan in de boardletter 2019. Hierin heeft hij aangegeven dat hij vorig jaar, bij de uitvoering van zijn controle op de specifieke verantwoording van materiële investeringsprojecten, geconstateerd heeft dat in sommige gevallen noodzakelijke correcties op een laat moment werden geconstateerd én doorgevoerd. De accountant heeft bij deze bevinding de aanbeveling gedaan om een tussentijdse controle uit te voeren op de desbetreffende projectadministraties. Opvolging van deze aanbeveling is opgepakt. Afspraken over relevante projecten en uit te voeren werkzaamheden zijn gemaakt met de accountant. Begin 2020 is een begin gemaakt met het uitvoeren van deze werkzaamheden. Dit wordt in 2020 voortgezet en ondergebracht bij de reguliere interne controles zodat deze tussentijdse controles een structureel karakter krijgen.

9. Eigen vermogen

Bij de waarderingsgrondslagen is het beleid van de Provincie omtrent reserveverkeer opgenomen. Bij de herijking van de financiële verordening en de nota "reserves en Voorzieningen" wordt rekening gehouden met de door de accountant genoemde wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeentes (BBV). De gehanteerde systematiek in de jaarrekening heeft de instemming van onze accountant.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit